

LITERATURA

El llegat de Joan Cid i Mulet 40 anys després

El sociolingüista de Rossell, Miquel Àngel Pradilla, és el veritable factòtum de l'organització del IV Congrés de la Diòcesi de Tortosa. Editor d'Onada Edicions de Benicarló, membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, i professor del Departament de Llengua i Literatura Catalanes de la Rovira i Virgili, ha impulsat per quart cop un espai de discussió i d'estudi per tal d'anar vertebrant el territori de banda i banda del riu Senia, la nostra Il·lencavònia lletrada.

La celebració va tenir lloc durant la primera setmana de desembre de 2021 al Campus Terres de l'Ebre de la URV. Personalment, hi vaig presentar una comunicació per tal de posar damunt la taula una qüestió literària que considero de pes: Joan Cid i Mulet (Jesús 1907-Ciutat de Mèxic 1982) va ser un dels principals literats i poetes catalans de la guerra de 1936-39, "la civil més incivil", com la descrivia Gerard Vergés.

L'argumentació pertinent passa pel fet que va ser l'autor de nombroses obres de rellevància específica en gèneres ben diversos: un

extraordinari llibre històric i de memòries, *La guerra civil i la revolució a Tortosa*, mitjançant el qual ens retrata les tèrboles relacions polítiques i, molt especialment, la Tortosa destruïda per les bombes, la veritable Gernika catalana; la gran novel·la del front del Segre i de la Diàspora, *Destins*, de caire memorialista i autobiogràfic; i uns dels escassos relats concentracionaris de les lletres nostrades, escrit a partir de la seua experiència al camp de concentració d'Argelers de la Marenda; nombroses cròniques del conflicte bèl·lic i de l'entrellat polític del moment publicades al setmanari antifeixista barceloní *Meridià*; així com un poemari i un bon nombre de poesies de guerra, d'entre filferros i d'exili.

Des de fa uns pocs dies es pot contemplar un preciós mural reivindicatiu de la Tortosa en runes situat al carrer Hemingway, en el qual es troba el refugi antiaeri més important de la ciutat. Rememora les Ales negres (aviació feixista italiana) que va fer a miques la ciutat durant la primavera de 1937 i molt especialment la de 1938.



Justament *Ales negres* és el nom d'un vibrant poema seu que va publicar al poemari *Les Ales del neguit*, el benefici de la publicació del qual va destinar a les organitzacions de suport al front de Madrid, ciutat assetjada pels feixistes: *han passat corbs d'acer/ amb un xisclot d'espant i de terror/ han passat corbs/ i tot l'espai/ ha fet pudor/ de mort i planys d'esglai.*

El traspass li arribava el 10 de gener de 1982 a Ciutat de Mèxic, la seua terra d'adopció durant el duríssim exili. El dia 20 de novembre de 1975 varen passar a la història les llargues vacances del silenci, tal com ell poètica-

ment descrivia, que varen forçar milers de catalans i de catalanes a l'expatriació.

Justament fa quaranta anys d'aquesta efemèride luctuosa, en què ens deixava el principal referent del catalanisme d'arrel republicana vora l'Ebre. Durant les seues tres visites als Països Catalans en quatre dècades (1963, 1969 i 1977) va entrar en contacte amb la gent d'Òmnium cultural i amb altres joves que despuntaven en l'àmbit cultural, el fet literari o artístic: Manuel Pérez Bonfill, Ramon Miravall o Jaume Roca-mora.

Diumenge 9 de gener des de la regidoria de cultura del seu poble natal, amb la col·laboració del col·lectiu DiLLums al forn, va rememorar-se la seua figura per mit-



Emigdi Subirats
escriptor

jà d'un acte que va tindre lloc en dos indrets determinats: el cementeri de Jesús (on hi ha dipositades les seues cendres) i el passeig Cid i Mulet, en el qual llueix el seu nom des de 2007, l'any del centenari del seu naixement. La veu poètica va ressonar de nou, atès que era l'espill de l'ànima d'un literat que va fer de la catalanitat el motor de la seua vida pública.



Homenatge a Joan Cid Mulet el passat 9 de gener a Jesús, a la imatge alguns dels participants.

EL DIBUIX DE LA SETMANA

per Jokin Moya

